

Gislaveds kommun

## Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Lundåkerskolan i Gislaveds kommun

## Skolinspektionens beslut

### Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Gislaveds kommun att vid vite av 800 000 kr kronor senast den **17 maj 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Föreläggandet gäller omedelbart.

Om Gislaveds kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

### Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Gislaveds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

### Åtgärder

- Se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I detta ingår att skolans elever har studiero för att de ska kunna tillgodogöra sig undervisningen.
- Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. I detta ingår att all personal på skolan är aktiva i arbetet med att förebygga och förhindra att kränkande behandling sker. I detta ingår även att se till att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn.

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gislaveds kommun att senast den **17 maj 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Föreläggandet gäller omedelbart.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

### **Undervisning och lärande**

Skolinspektionen konstaterar att Gislaveds kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan. (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

### **Åtgärder**

- Se till att lärarna i sin undervisning utgår från en positiv elevsyn där det förutsätts att alla elever, oavsett bakgrund, både vill och kan lära sig.

## **Bedömning**

Skolinspektionen bedömer att Lundåkerskolans arbete brister i flera avseenden. I undervisningen har flera lärare en negativ syn på eleverna och därmed låga förväntningar på elevernas förmågor. På skolan finns dessutom långvariga problem med studiero och brister i samsynen kring hur befarade kränkningar ska hanteras.

## **Föreläggande vid vite**

### **Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling**

*Skolmiljön präglas inte av studiero*

*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att Lundåkerskolan inte tillförsäkrar eleverna en skolmiljö som präglas av studiero. Även om vissa åtgärder har vidtagits för att skapa studiero på skolan visar utredningen att dessa åtgärder inte är tillräckliga eftersom studieron inte upprätthålls i alla klasser och av alla lärare så att alla elever har möjlighet att koncentrera sig på skolarbetet.

*Rättslig reglering*

Enligt skollagen 5 kap. 3 § ska utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

*Skolinspektionens utredning*

Vid två av sex observerade lektioner är ljudnivån långt över normal samtalston och flera elever ägnar sig åt annat än skolarbete. I samtal med en lärare efter lektionen uppger hen för Skolinspektionen att hen inte vågar ha naturvetenskapliga laborationer med klassen på grund av säkerhetsrisken kopplat till bristen på studiero.

Elever i årskurs 7 säger i intervju att det är svårt att koncentrera sig på några lektioner och att det är olika huruvida lärarna säger till de elever som är högljudda. En elev uppskattar att hen inte kan koncentrera sig på ungefär fyra av veckans lektioner. Flera elever i årskurs 8 uppger i intervju att det är svårt att koncentrera sig på lektionerna. Vidare uppger eleverna att det varierar hur snabbt lärarna säger till de elever som stör. Elever i årskurs 9 uppger att arbetsron varierar mellan lektionerna och beroende på vilken lärare de har. En elev säger att i vissa ämnen bryr sig ingen och då blir det ingen arbetsro. En elev säger att det inte går att koncentrera sig på någon lektion och att hen därför måste plugga hemma istället för i skolan. Samtliga elever i årskurs 9 håller med om att det dagligen är svårt att koncentrera sig. Elever säger också att lärarna inte gör något. När en elev säger att lärarna inte gjort något åt den bristande studieron på 2,5 år håller flera elever med.

Representanter ur elevhälsan säger i intervju att skolan fortfarande har en del att arbeta med när det gäller studiero och att det varit ännu värre tidigare. På frågan om eleverna kan koncentrera sig på skolarbetet svarar elevhälsorepresentanterna "nej, inte alla och inte alltid". Vidare svarar elevhälsorepresentanterna att samsynen kring strategier för studiero ser olika ut i olika ämneslag, även om alla ska arbeta med gemensamma lektionsstrukturer.

På frågan om hur studieron är på skolan svarar lärare att det beror på klassen och läraren. Lärarna nämner de gemensamma lektionsstrukturerna, men uppger att de inte följs av alla lärare på skolan. En lärare uppger att i en klass är det ofta "kaos och vilda västern" eftersom klassen har "ett gäng balkanboys".

Rektor uppger i intervju att studieron på skolan varierar, men uppger att skolan har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra studieron i form av gemensamma lektionsstrukturer, arbete med "case", inkluderande lärmiljö samt diskussion om klassbyten. Rektorn säger att hon trots åtgärderna har kännedom om klasser där studieron är på en sådan nivå att det påverkar elevernas kunskapsresultat.

I skolenkäten från 2017 har 36 procent av personalen svarat att det stämmer ganska bra att upprätthållande av ordningen i klassrummet tar upp en stor del av undervisningstiden. Elevsvaren har inte publicerats eftersom för få elever från Lundåkerskolan svarade på skolenkäten 2017.

*Skolan arbetar inte målinriktat för att motverka kränkande behandling*

*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att det inte bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever vid Lundåkerskolan. Utredningen visar att flera lärare inte är aktiva i att förebygga och förhindra att kränkande behandling sker mellan elever utan att eleverna oftast själva får hantera de situationer som uppstår. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolpersonalens skyldighet att anmäla uppgifter om kränkande behandling till rektorn inte alltid fullgörs vid skolenheten. Även om rektorn uppger att händelser som rör möjliga kränkningar ska rapporteras visar utredningen vidare att alla lärare inte anmäler möjliga kränkningar till rektorn.

*Rättslig reglering*

Enligt skollagen ska skolenheten bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Det framgår också av skollagen att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla till huvudmannen.

*Skolinspektionens utredning*

Vid två av sex observerade lektioner hör Skolinspektionens utredare nedsättande uttryck mellan elever som lärare inte reagerar på.

Elever i årskurs 7 kan i intervju inte svara på om skolan arbetar för att motverka kränkande behandling. Elever i årskurs 8 uppger i intervju att de inte vet om skolan bedriver något arbete mot kränkande behandling. Om eleverna ser en möjlig kränkning säger någon att de säger till en vuxen och ytterligare någon att "vi tar det med den som kränker". På frågan om de på skolan har pratat om vad kränkande behandling är svarar elever i årskurs 9 i intervju att det bara skedde på lågstadiet. Samtliga elever i årskurs 9 svarar att de inte känner till om det finns en plan mot kränkande behandling. Vidare uppger elever att lärarna inte ingriper när möjliga kränkningar sker och att lärarna är väldigt konfliktradda. Elever ger exempel på att andra elever blivit kallade "n-ordet" och att eleverna tar sådana saker i egna händer eftersom lärarna inte gör något. Ytterligare en elev ger exempel om slagsmål där en elev blev hotad och omringad av 50 andra elever och att det stod tre lärare vid sidan om som inte ingrep. Även eleverna i trygghetsrådet uppger att de själva tar hand om kränkningar. De vet att de ska säga till en vuxen, men säger att de vuxna inte gör något om det blir bråk.

På frågan om hur skolan arbetar mot kränkande behandling uppger lärare i intervju att arbetet görs genom goda förebilder (ett projekt där elever nominerar varandra som goda förebilder och kan vinna 1000 kronor), elevhälsan och trygghetsrådet (ett råd bestående av fem elever och kurator). Vidare uppger lärare att de ser bort om det uppstår konflikter på skolan. En av lärarna uppger att hen inte ingriper utanför klassrummet eftersom hen känner att det inte hinns med. Lärare säger att de inte vill gå i konflikt med vissa elever och att det rör sig om "knepig unga människor, man kan ju inte sätta dem i koppel". Lärare uppger att det finns elever som är aggressiva och utåtagerande och att rektorn står på elevens och föräldrars sida om det uppstår en konflikt där lärare har blandat sig i. En annan lärare säger att hen stöttar elever som blir utsatta. På frågan om lärarna har några gemensamma strategier för att hantera kränkningar svarar lärare att de pratat om det, men att det inte gör någon skillnad i praktiken. Lärare uppger att möjliga kränkningar inte alltid anmäls till rektorn och att de ibland löser saker på plats.

På frågan om eleverna är trygga svarar lärare att det är lugnare i år. Förra året skedde dödshot, tafsanden och sönderslagna klassrum men att det nu är "lite lugnare" eftersom elever som gjorde detta börjat på gymnasiet. En lärare uppger att elev fick åka taxi till skolan i början av höstterminen 2018 eftersom hen blev hotad.

På frågan om skolan är överens om vad en kränkning är svarar representanter för elevhälsan i intervju att det finns en handlingsplan för kränkande behandling och att handlingsgången fungerar bra. På frågan om hur skolan arbetar för att förebygga så att kränkningar inte uppstår svarar representanterna att de är involverade som vuxna på skolan och att de ska ingripa om det är något samt att det är något som de tror att andra vuxna på skolan gör.

Rektor uppger i intervju att hon tycker att det är bra att få information från Skolinspektionen om att vuxna tittar bort och att elever inte kontaktar vuxna och att det sker kränkningar på lektionerna. Rektorn uppger att manualen för hur kränkande behandling ska hanteras går igenom inför varje terminsstart och att allt som rör möjliga kränkningar ska rapporteras. Vidare säger rektorn att en del lärare tycker att det är jobbigt att ingripa vid befarande kränkningar, men att det är sagt från skolans håll att man då ska hämta och ta hjälp av en annan vuxen.

### ***Motivering till föreläggande vid vite som ingripande***

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen med utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Då verksamheten vid Lundåkerskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Gislaveds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att åtgärda bristerna.

Tillsynen visar att utbildningen inte utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Tillsynen visar vidare att det inte bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Bristerna försvårar berörda elevers förutsättningar att nå målen för utbildningen. Mot bakgrund av att utredningen visar att det finns elever som upplever att lärarna under en längre tid inte har gjort något åt den bristande studieron, att elevhälsan uppger att bristerna i studieron var värre tidigare samt att Skolinspektionen så sent som i april 2016 i beslut förelade Gislaveds kommun att vidta åtgärder för att säkerställa att eleverna på Lundåkerskolan tillförsäkrades en skolmiljö som präglades av studiero, konstaterar Skolinspektionen att bristen avseende att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av studiero både är återkommande och har förelegat under en längre tid. Trots förekomsten av bland annat nedsättande uttryck och slagsmål mellan elever har rektorn och huvudmannen vidare inte säkerställt att det på skolan bedrivs ett systematiskt och målinriktat arbete för att förebygga och förhindra att kränkningar sker. Mot bakgrund härav finner Skolinspektionen att bristerna är allvarlig och att det finns skäl att förena föreläggandet med vite.

## Föreläggande

### Undervisning och lärande

Skolinspektionen bedömer att flera lärare på Lundåkerskolan inte stärker eleverna att vilja att lära och tro på den egna förmågan. Utredningen visar att lärarna inte uppmuntrar sina elever till att vilja lära sig och att flera lärare på skolan har en negativ syn på sina elever. Den negativ elevsynen bland skolans personal riskerar att påverka elevernas kunskapsutveckling negativt.

Av läroplanen framgår att lärarna ska arbeta för att stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.

Under de sex lektionsobservationerna ser Skolinspektionens utredare mycket få exempel på att lärarna skapar en trygg, stödjande och uppmuntrande lärmiljö. Vid en lektion skämtar till exempel läraren med elever om att de kanske för en gångs skull ska arbeta.

Under intervjuer med elever i årskurs 7 säger eleverna att lärarna skojar mycket för att uppmuntra dem under lektionerna, men flera elever berättar också om lärare som inte förklarar eller säkerställer att eleverna har förstått. Elever i årskurs 8 säger i intervju att vissa lärare inte hjälper dem och att det beror på hur man är mot läraren. Någon elev säger till exempel att om de visar lärarna respekt får de hjälp. På frågan om hur lärarna motiverar eleverna svarar elever i årskurs 8 att ingen lärare motiverar dem och att lärarna blir arga om de inte lämnar in i tid. På frågan från Skolinspektionen om hur många lärare som uppmuntrar eleverna svarar elever att det kanske rör sig om en tredjedel av lärarna. Elever i årskurs 9 säger att det finns lärare som kan bli arga om eleverna inte kan sådant som de inte ännu fått lära sig. Eleverna uppger vidare att om de svarar fel så säger läraren att eleverna inte kommer att få jobb i framtiden. Elever berättar också om en lärare som sagt till eleverna att hen inte bryr sig om dem. Eleverna uppger att de gick till rektorn efter uttalandet och att rektorn då sa att eleverna fick vänta och se. En elev säger att hen har svårt att lära sig ämnet på grund av läraren.

Lärarna i en intervjugrupp uppger att de inte når ut med att motivera alla elever, eftersom de inte har de redskap och verktyg som krävs. Vidare säger en lärare att elevernas resultat beror på vårdnadshavarnas brist på engagemang. Lärarna beskriver flera av sina elever som "aggressiva", "utåtagerande", "balkanboys" och som "knepig unga människor, man kan ju inte sätta dem i koppel".

Lärare i en annan intervjugrupp ger exempel på hur de gör för att motivera eleverna, t ex genom att skicka dem till "Fokus" (där man kan få en-till-en-undervisning under lektionstid), genom att ge dem en bok att jobba i eller genom att ge eleverna utmaningar.

I intervjun med elevhälsans representanter säger de att inte alla lärare arbetar med att motivera eleverna. På frågan om hur lärarna arbetar med elevernas lust att lära svarar elevhälsans representanter att det finns lärare som inte lyckas nå alla elever. Vidare säger elevhälsorepresentanterna att alla lärare inte uppmuntrar eleverna att göra sitt bästa och att lärarna kan säga om sina elever att de inte är intresserade av skolan. Som

svar på varför kunskapsresultaten ser ut som de gör uppger elevhälsans representanter att skolan har många nyanlända elever och ett stort antal svårmotiverade elever.

Rektorn uppger i intervju att cirka hälften av lärarna på skolan tycker att det är elevernas fel när resultaten inte blir bra. Rektorn säger sig känna igen att det är flera lärare på skolan som inte uppmuntrar eleverna. Samtidigt ger rektorerna exempel på flera åtgärder som skolan vidtagit för att stärka lärarnas förmåga att höja elevernas motivation, det tas bland annat upp som ett ämne i medarbetarsamtalet. Rektorn säger att de ännu inte sett någon effekt av åtgärderna.

Skolinspektionen har tagit del av skolans systematiska kvalitetsarbete. I detta arbete har lärarna fått ge sin syn på varför kunskapsresultaten blivit som de blivit och på flera ställen är förklaringen att det beror på brister hos eleverna, exempelvis handlar det om elevernas språkkunskaper, höga frånvaro och elevernas kunskapssyn. Som förklaring till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör i årskurs 9 läsåret 2017/2018 står det i den systematiska kvalitetsrapporten att "många klasser hade ingen positiv inställning till kunskap och drog ned varandra istället för att lyfta varandra".

### ***Motivering till föreläggande som ingripande***

Då Gislaveds kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Gislaveds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## **Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister**

### **Extra anpassningar och särskilt stöd**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Gislaveds kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

### **Bedömning och betygssättning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Gislaveds kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

### **Grundläggande förutsättningar för skolenheten**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Gislaveds kommun uppfyller författningarnas krav inom grundläggande förutsättningar för skolenheten.

### **Styrning och utveckling av verksamheten**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Gislaveds kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

**X** Björn Persson

---

Avdelningschef  
Signerat av: Björn Persson

**X** Hanna Sjögren

---

Föredragande  
Signerat av: Hanna Sjögren

Hur man överklagar, se bilaga 2

**Allmänt om tillsynen:**

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på [www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

**Bilagor**

Bilaga 1: Fakta om Lundåkerskolan

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

## Fakta om Lundåkerskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Gislaveds kommun under hösten 2018. Lundåkerskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 13 november 2018 och den 15 november 2018.

Lundåkerskolan är en 7-9-skola belägen i Gislaveds kommun. Läsåret 2017/2018 gick 407 elever på skolan.

### Måluppfyllelse

Det genomsnittliga meritvärdet har de senaste åren varierat mellan som lägst 182,5 (2013/2014) till som högst 211,8 (2016/2017). Det genomsnittliga meritvärdet 2017/2018 var 198,0 (det genomsnittliga meritvärdet för flickor var 210,5 och det genomsnittliga meritvärdet för pojkar var 186,7). Andelen som uppnått kunskapskraven 2017/2018 var 59,4 procent (andelen flickor var 66,2 procent och andelen pojkar var 53,4 procent). Andelen som uppnått kunskapskraven har varierat de senaste fem åren mellan som högst 68,9 procent läsåret 2016/17 till som lägst 59,4 procent läsåret 2017/2018. Andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram var 74,6 procent 2017/2018 (andelen behöriga flickor var 76,9 procent och andelen behöriga pojkar var 72,6 procent). Andelen elever som 2017/2018 uppnått kunskapskraven i alla ämnen är 46,9 procent för de med föräldrar som har förgymnasial eller gymnasial utbildning och 77,8 procent för de med föräldrar som har eftergymnasial utbildning. Andelen elever som har behörighet till yrkesprogram är 65,4 procent för de med föräldrar som har förgymnasial eller gymnasial utbildning och 88,9 procent för de med föräldrar som har eftergymnasial utbildning.

## **Överklagandehänvisning**

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen i Lund, Box 156, 221 00 Lund..

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.